

نقوذ در عمق

گزیده‌ای از فعالیت‌های اطلاعات عملیات
در دفاع مقدس در قالب زندگینامه
افتخارآفرینان اطلاعات عملیات
سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
شهید سیدناصر سیدنور و
شهید عبدالمحمد سالمی

پژوهشگر و تدوین‌کننده: علی‌رضا مسرتی

سرشناسه: مسرتی، علیرضا، ۱۳۳۹-

عنوان و نام پدیدآور: نفوذ در عمق: گزیده‌ای از فعالیت‌های اطلاعات عملیات در دفاع مقدس در قالب...

سیدناصر سیدنور و عبدالمحمد سالمی/ پژوهشگر و تدوین‌کننده علیرضا مسرتی؛ ویرایش محتوا سعید

تجویدی؛ ویرایش ادبی سیدحمید رهنما.

مشخصات نشر: تهران: موسسه اطلاعات دفاع مقدس، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۰۸ص: مصور، نقشه.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۹۲۵-۰۰-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: گزیده‌ای از فعالیت‌های اطلاعات عملیات در دفاع مقدس در قالب... سیدناصر سیدنور و

عبدالمحمد سالمی.

موضوع: سیدنور، سید ناصر، ۱۳۶۲-۱۳۴۰.

موضوع: سالمی، عبدالمحمد، ۱۳۲۶-۱۳۶۲.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- شهدان -- خاطرات

موضوع: Iran-Iraq War -- ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- Martyrs -- Diaries

شناسه افزوده: موسسه اطلاعات دفاع مقدس

رده بندی کنگره: DSR۱۶۲۵

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۲۰۲۱۴

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

تنظیم و نشر: انتشارات اطلاعات دفاع مقدس

پژوهشگر و تدوین‌کننده: علیرضا مسرتی

مدیریت پروژه و کنترل محتوایی: سعید تجویدی

ویرایش ادبی: سیدحمید رهنما

طراح جلد: زهرا رحمانی - سعید تجویدی

گرافیک داخلی و صفحه‌آرا: زهرا رحمانی

طراحی نقشه: علی مرتضوی

نوبت چاپ: اول، شهریور ۱۴۰۰ لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

نشانی: بزرگراه شهید یاسینی، میدان مهتدی، جنب بانک سپه (انصار سابق)، مؤسسه اطلاعات

دفاع مقدس. تلفن: ۰۲۱۳۵۷۲۵۲۳۰-۰۲۱۳۵۷۲۵۲۳۵-۰۲۱۳۵۷۲۵۲۳۲-۰۲۱۳۵۷۲۵۲۳۳

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به ناشر است.

فهرست

- مقدمه ناشر ۹
مقدمه مؤلف ۱۵

شرح زندگی

- شرح زندگی شهید سیدناظر سید نور ۲۰
شرح زندگی شهید عبدالمحمد سالمی ۲۶

فصل اول: نفوذ در عمق

- شکل‌گیری اطلاعات برون‌مرزی ۳۰
شناسایی پل غزیه در عملیات والفجر مقدماتی ۳۶
تشکیل قرارگاه اطلاعاتی نصرت و توسعه فعالیت برون‌مرزی ۴۴
نخستین تجمع مجاهدین عراقی ۴۹
پایگاه‌های ایست و بازرسی «السیطرات» ۶۸
هجرت دسته‌جمعی اول ۷۹
ادامه شناسایی و نفوذ دوباره در عمق عراق ۸۶
نفوذ بیشتر در مأموریت برون‌مرزی ۹۲

فصل دوم : شگرد هوشمندانه اطلاعاتی

- شگرد هوشمندانه اطلاعاتی ۹۶
- مأموریت طولانی به بغداد و دیگر شهرها ۹۹
- اگر در کشتن صدام تعلل نکرده بودم ۱۳۰
- مأموریت ویژه فرمانده کل سپاه پاسداران ۱۳۲
- شناسایی پل های منطقه توسط گروه تخریب ۱۳۵

فصل سوم: حماسه و شهادت در عملیات خیبر

- عملیات خیبر ۱۴۲
- حماسه معجون به نقل از سید طالب موسوی ۱۶۶
- جزایر باید حفظ شود ۱۷۰

استاد و ضمام

- گزارش شناسایی شماره ۱ شهید سیدناصر سید نور ۱۷۴
- گزارش مأموریت برون مرزی ۱۷۷
- حکم ها و دست نوشته ها ۱۸۲
- متن وصیت نامه شهید سیدناصر سید نور ۱۸۵
- متن وصیت نامه شهید عبدالمحمد سالمی ۱۸۶
- گزیده ای از کتاب مهاجر عشق ۱۸۹
- گزیده ای از کتاب دین، خاطرات بچه های مسجد جزایری ۱۹۲
- تصاویر ۱۹۵

مقدمه ناشر

با گذشت حدود ششصد روز از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در پایان شهریور ۱۳۵۹، تهاجم هوایی و زمینی ارتش بعث عراق به حریم هوایی و سرزمین ایران آغاز شد. سایه هواپیماها و سیل تانک‌ها از مرز کشور گذشت و روانه شهرها و روستاها شد. ورود سریع ارتش صدام به خاک جمهوری اسلامی ایران، این واقعیت را آشکار کرد که نیروهای نظامی بدون حضور مردم امکان مقابله با ماشین جنگی این تجاوزگر را ندارند.

فعالیت و تلاش انقلابی افرادی که در پیروزی انقلاب اسلامی نقش فعال داشتند، با حضور فعالانه در جبهه‌های جنگ ادامه پیدا کرد و سد محکم مردمی ایجادشده در جلگه جنوب و ارتفاعات غرب

کشور، هنگامی موفق شد پوتین نیروهای متجاوز را در گل بنشانند که موج‌های بعدی به موج اول پیوست و عظمت حرکت مردمی در دفاع از انقلاب اسلامی و خاک وطن را با اقتدار تمام به رخ دشمن کشید. در صحنه جنگ، تیلور حضور مردم در دفاع از شهرها، در ۳۴ روز مقاومت شهر خرمشهر، سوسنگرد در جنوب و جنگ تن‌به‌تن اهالی گیلان‌غرب، پناه در غرب و دیگر شهرها با نیروهای بعثی متجاوز به نمایش گذاشته شد.

شگفتی حماسه حضور مردم در جبهه‌های جنگ زمانی کامل شد که فعالیت‌های تخصصی از جمله اطلاعات عملیات سپاه پاسداران در همان روزهای آغاز تهاجم ارتش بعثی عراق شکل گرفت. برای موفقیت در فعالیت اطلاعاتی، به آنها ایمان و شجاعت، بلکه خلاقیت و هوش یک ضرورت بود و باید مؤمن‌ترین، باهوش‌ترین، خلاق‌ترین و شجاع‌ترین افراد مسئولیت جمع‌آوری اطلاعات از وضعیت دشمن را به عهده می‌گرفتند. در آغاز جنگ، نیاز به جمع‌آوری اطلاعات از دشمن در شرایطی بود که در بین نیروهای رسمی سپاه پاسداران افراد آموزش‌دیده در دوره‌های تخصصی اطلاعات نظامی به‌ندرت وجود داشت.

طی هشت سال دفاع مقدس، مانند دیگر شگفتی‌های این دوران، افرادی در اطلاعات عملیات سپاه پاسداران تربیت یافتند و رشد کردند که خالق حماسه‌های کم‌نظیر و شاید بی‌نظیر شدند.

مهر ۱۳۵۹، در آغازین روزهای تهاجم ارتش بعث عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران، تمام تلاش افراد اطلاعات عملیات سپاه

پاسداران بر جمع‌آوری روزانه اخبار و اطلاعات از آخرین وضعیت استقرار و گسترش دشمن و کشف اهداف آن‌ها در روزهای آتی متمرکز شده بود. این تلاش اطلاعاتی بذری بود که در نهاد افراد و سازمان سپاه پاسداران کاشته شد. با گذشت حدود شصت روز از آغاز تهاجم عراق به خاک ایران و توقف ماشین جنگی ارتش متجاوز بعث در آبان ۱۳۵۹، با اتکا به حضور گسترده نیروهای مردمی، تدبیر «دفاع در مقابل متجاوز» تغییر یافت و زمان باز پس‌گیری سرزمین‌های اشغالی فرارسید.

از آذر ۱۳۵۹ و پس از تثبیت جبهه‌های جنگ، تلاش اطلاعاتی سپاه پاسداران معطوف به یافتن راهکارهایی بود که به مواضع ارتش عراق، نفوذ کرده و آن را دور بزنند. این تلاش اطلاعاتی به‌خوبی در عملیات‌های گسترده طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس نتیجه داد و طی کمتر از بیست ماه از آغاز تهاجم ارتش عراق تا ۱۰ خرداد ۱۳۶۱، بیش از ۹۰ درصد از سرزمین‌های اشغال‌شده جمهوری اسلامی ایران باز پس گرفته شد.

پس از آزادسازی خرمشهر در ۳ خرداد ۱۳۶۱، هنگامی که ارتش بعثی در نقاط سرکوب و مطمئن مرز مستقر شد، با گردآوری امکانات مهندسی، زمین‌های حذفاصل نیروهای درگیر را با مین، موانع، سنگر کمین و آب، مسلح و نفوذناپذیر کرد. با سخت شدن شرایط، خلاقیت نیروهای اطلاعاتی بیش از گذشته ظهور و بروز یافت. این خلاقیت با عبور از میدان‌های مین، موانع و آب‌گرفتگی‌ها در عملیات‌های رمضان، والفجر مقدماتی و والفجر تأثیر خود را نشان داد. ولی کند شدن حرکت نیروهای عمل‌کننده هنگام عبور از میدان‌های مین و موانع، عامل مهمی در دست نیافتن به نتیجه مطلوب شد، از این رو، باید راهکارهای اطلاعاتی

خلاقانه و مطمئن تری برای حملات غافلگیرانه بعدی تدبیر می‌شد. با توجه به هزینه کلان صدام در پیاده‌سازی راهبرد دفاعی، هم‌زمان با عملیات رمضان، تلاش خلاقانه اطلاعاتی بر مناطق درگیری دست‌نخورده نوار مرز، یعنی «منطقه عمومی هورالهویزه»؛ مکانی که تا آن زمان هیچ‌گونه فعالیت نظامی از سوی طرف‌های درگیر در آن رخ نداده بود. در این منطقه وجود آب با پهنه و عمق زیاد در حدفاصل نیروهای نظامی ایران و عراق، از نظر جغرافیای نظامی عامل برتری نیروهای پیاده سپاه پاسداران در مقابل آتش و نیروهای زرهی و هوایی ارتش بعثی عراق بود.

در آغاز فعالیت‌های شناسایی در منطقه هورالهویزه، به هیچ وجه حجم و گستردگی فعالیت پیش‌رو قابل پیش‌بینی نبود، ولی به تدریج با توسعه سازمان اطلاعات نظامی سپاه پاسداران و جذب و آموزش افراد بیشتری که توان انجام کار اطلاعاتی در آب‌های راکد هورالهویزه را داشتند، زمینه ایجاد موفق‌ترین مجموعه اطلاعات نظامی سپاه پاسداران در دفاع مقدس به نام «قرارگاه اطلاعاتی نصرت» فراهم شد.

مهم‌ترین بخش تلاش‌های اطلاعاتی در منطقه هورالهویزه، نفوذ به عمق خاک عراق بود، ولی با قدم گذاشتن نیروهای اطلاعاتی سپاه پاسداران در مناطق مسکونی و روستایی واقع در پشت مواضع نیروهای خط مقدم، ایده نفوذ به شهرهای عراق از جمله بغداد، پایتخت عراق و به دست آوردن اطلاعات از درون کشور عراق با سازمان‌دهی نیروهای مجاهد عراقی طراحی و عملیاتی شد.

موفقیت‌های دنباله‌دار تلاش اطلاعاتی در منطقه هورالهویزه، به‌ویژه اطلاعات کسب‌شده از نفوذ در عمق خاک عراق، نه‌تنها زمینه

عملیات‌های مهم خیبر (اسفند ۱۳۶۲) و بدر (اسفند ۱۳۶۳) را فراهم کرد، بلکه باعث جمع‌آوری اطلاعات از مناسبات مردم عراق با حاکمیت و شناخت بهتر روحیه مردم، اقتصاد و مسائل اجتماعی عراق شد. در بیان تجارب بدست آمده از فعالیت‌های اطلاعاتی در هورالهویزه، می‌توان به یکی از مهم‌ترین دستاوردهای عملیاتی آن، یعنی طراحی جسورانه عبور از اروندرود در عملیات والفجر ۸ (بهمن ۱۳۶۴) به عنوان یک عملیات گسترده آبی - خاکی اشاره کرد؛ عملیاتی که کاملاً الهام گرفته از تجارب عملیات‌های خیبر و بدر بود.

در کتاب حاضر تلاش شده است تا شکل‌گیری و خلق راهکار جمع‌آوری اطلاعات از عمق مواضع دشمن در صحنه درگیری بیان شود. در این راستا نخستین شناسایی زمینی گسترده و در عمق محورهای جنوب به وسیله تعدادی از پاسداران انقلاب اسلامی توصیف و تشریح شده است.

متن کتاب حاضر بیان‌کننده فعالیت‌های اطلاعاتی برون مرزی قرارگاه اطلاعاتی نصرت با تکیه بر هوش آمیخته با ایمان و شجاعت شهیدان سیدناصر سیدنور و عبدالمحمد سالمی در قالب زندگی‌نامه آن‌ها است. در این کتاب به خواست مؤسسه اطلاعات دفاع مقدس زندگینامه دو نفر از مسئولین برون مرزی قرارگاه نصرت، دست مایه بیان یکی از اقدامات مهم اطلاعاتی جنگ تحمیلی گردید. لذا پرداختن به ابعاد گوناگون زندگی شهید سیدناصر سیدنور در قالب دیگری در دست تدوین است.

مؤسسه اطلاعات دفاع مقدس